

Właściwy sposób ekspresji

Teatrolożka, która ostatecznie zwróciła się ku reżyserii, laureatka Nagrody Stowarzyszenia Autorów ZAiKS przyznanej w ramach IX Forum Młodej Reżyserii w Krakowie za spektakl *Beatrix Cenci*. Na tegorocznej edycji Festiwalu Nowe Epifanie zaprezentowała *kasandrę*, projekt zrealizowany w ramach Laboratorium Nowych Epifanii w opracowaniu dramaturgicznym Anny Mazurek i Mateusza Górniaka; w spektaklu twórcy przyglądają się formom zrytualizowanej przemocy, wykorzystując medialne artefakty odnoszące się do rozmaitych konfliktów zbrojnych. Tymczasem reżyserka jest w próbach do *Przebudzenia wiosny* Wedekinda w Teatrze Ochoty. **Zofia Gustowska** odpowiada Agacie Tomasiewicz na pytania dotyczące swoich projektów.

CO BYŁO...

Parę słów o inspiracjach i ludziach na Twojej drodze

Pomysł zdawania na reżyserię pojawił się tak naprawdę dopiero podczas pisania mojej pracy magisterskiej dotyczącej dramaturgii Bernarda-Marie Koltèsa. Szybko okazało się, że bardziej ciekawi mnie lektura stricte reżysersko-dramaturgiczna niż historyczno-teatrologiczna. Zastanawiałam się wtedy: „Czemu nikt tego już nie reżyseruje?”. Mój ówczesny promotor, Piotr Gruszczyński, powiedział mi: „Sama wyreżyseruj”.

Dlaczego teatr?

Teatr od dziecka był obecny w moim życiu. Nie wiem, skąd się wziął. Nikt w mojej rodzinie nie zajmował się wcześniej profesjonalnie

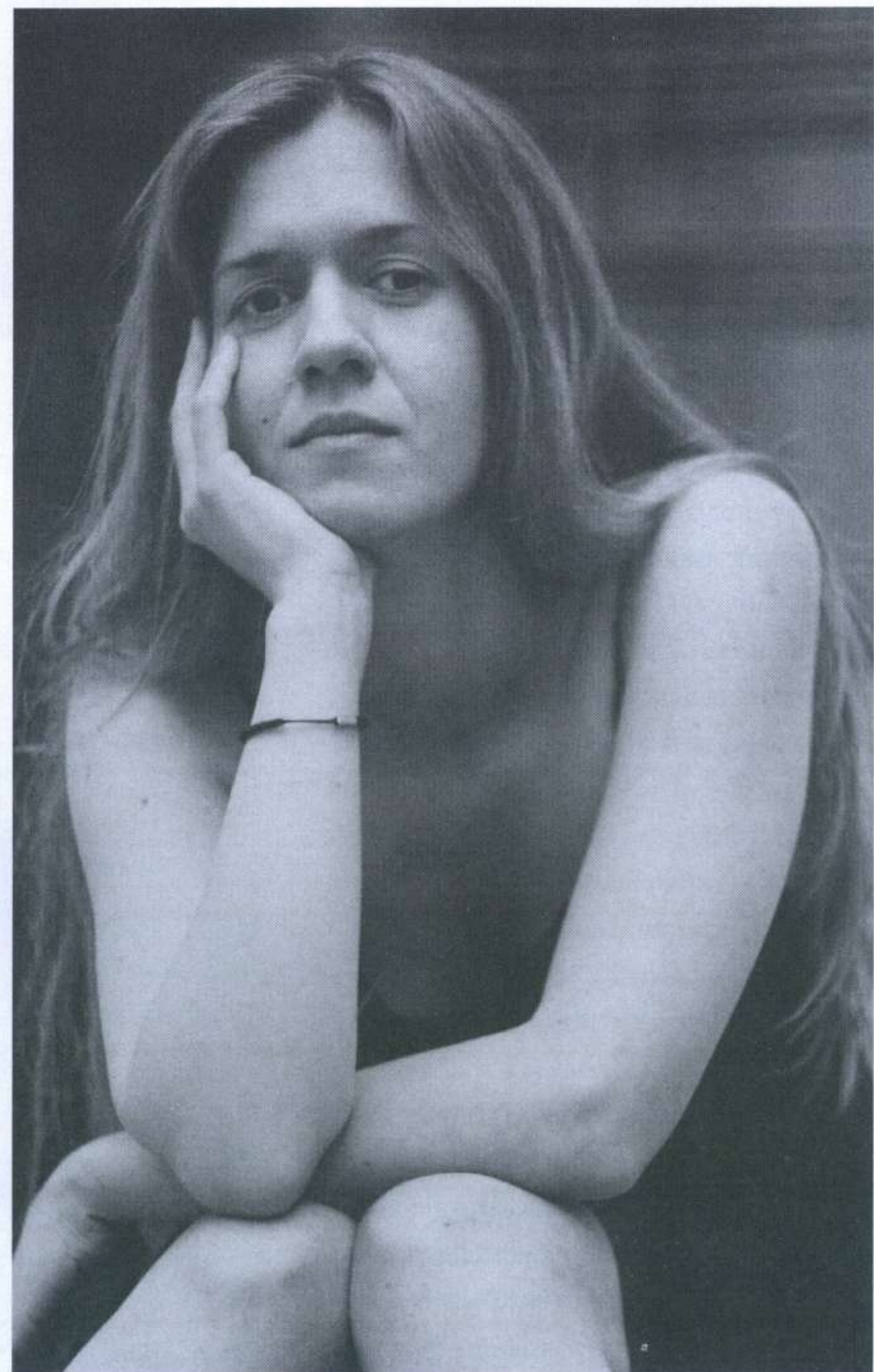

foto: Hubert Fiebig

teatrem. W pewnym momencie stał się dla mnie narzędziem komunikacji, właściwym dla mnie i mojej wrażliwości sposobem ekspresji.

Punkt zwrotny w Twojej twórczości

Mam poczucie, że właśnie w nim się znajduję i nie wiem jeszcze do końca, co z niego wyniknie. Jestem na czwartym roku studiów, ale w rzeczywistości czuję się, jakbym już była poza szkołą. Sytuacja pandemii na pewno wzmacnia to poczucie. Ostatni czas bardzo mocno zrewidował moje myślenie o teatrze i szkole.

Twoje przeszłe projekty

Ważnym dla mnie projektem była współpraca z Mają Kleczewską przy *Zachodnim wybrzeżu*, aktorskim dyplomie w krakowskiej AST. Odpowiadałam tam za dramaturgię oraz współpracę reżyserską. Moje pierwsze samodzielne prace poza szkołą to etiuda online *W poszukiwaniu straconego czasu* w Starym Teatrze w Krakowie oraz spektakl *kasandra* zrealizowany w ramach Laboratorium Nowych Epifanii.

Spektakl został wyprodukowany przez Fundację NA MARGINESIE we współpracy z Teatrem Soho oraz Festiwalem Nowe Epifanie.

Od jakiegoś czasu Narodowy Stary Teatr współpracuje z krakowską AST przy koordynacji cykli „Młodzi w Starym” i „Młodzi w Starym online”. W ramach tego ostatniego przygotowałaś *W poszukiwaniu straconego czasu* według Prousta. Jak oceniasz tę współpracę?

Ta praca przypadła na sam początek pandemii. Z aktorami spotykałam się wyłącznie na Zoomie. To był bardzo szybki proces. Efekt artystyczny był wynikiem tamtego czasu. Chciałam opowiedzieć bardzo prostymi środkami o poczuciu osamotnienia i oddalenia, jakie wtedy odczuwało wiele osób.

W *kasandrze* opowiadasz o przemocy, wykorzystując medialne przetworzenia i zapośredniczenia. Jak wyglądał research materiałów do spektaklu i najogólniej – praca nad nim?

Praca nad spektaklem zaczęła się od decyzji, by zająć się figurą Kasandry, i od pytania o to, czym lub kim dzisiaj ona dla nas jest. Razem z Anią Mazurek oraz Mateuszem Górniakiem, odpowiedzialnymi za tekst spektaklu, zdecydowaliśmy się opowiedzieć o świecie *Iliady* jako o świecie ufundowanym na przemocy i przez tę przemoc w efekcie strawionym. Szukając współczesnych kontekstów, sięgnęliśmy do książki *Jakbyś kamień jadła* Wojciecha Tochmana, która stała się dla nas niezwykle ważną perspektywą i inspiracją do dalszej pracy.

...JEST...

Twoje obecne projekty

W tym momencie pracuję nad *Przebudzeniem wiosny* na podstawie dramatu Franka Wedekinda w Teatrze Ochoty w Warszawie. Pracuję z piętką młodych aktorów i aktorek. Wszyscy znajdujemy się w podobnym momencie. Mamy po dwadzieścia kilka lat. Dopiero stawiamy pierwsze kroki w teatrze i mierzymy się z podobnymi problemami. Konfrontujemy nasze marzenia z ograniczeniami rzeczywistości.

Największa obawa

Staram się raczej nie zajmować obawami, tylko szukać pozytywnych rozwiązań, dlatego chciałabym powiedzieć, że nie mam obaw, ale nie byłaby to prawda.

Największa przeszkoda

Chyba taka ekonomiczna, instytucjonalna. Kiedy jesteś debiutującą reżyserką i przy okazji na świecie panuje pandemia, nie jest ci łatwo o pracę.

Największa motywacja

W mojej pracy teatralnej najbardziej motywuje mnie przekonanie, że

jakiś temat, historia czy postać są warte tego, by o nich opowiadać, oraz nadzieja, że ktoś tej opowieści będzie chciał wysłuchać.

Trzy słowa, które opisują Twoją twórczość

Szczerość, wrażliwość, spotkanie.

„Dobre praktyki” to określenie, które weszło chyba już na stałe do naszego języka. Czym one są dla Ciebie – w kontekście pracy z zespołem, studio-

wania?
Tak szerokiego i ważnego tematu nie da się zamknąć w kilku zdaniach. „Dobre praktyki” powinny być czymś dla nas oczywistym i naturalnym. Żadne stanowisko, edukacja czy proces artystyczny nie usprawiedliwiają przemocy.

...BĘDZIE

Projekt, który chciałabyś wcielić w życie

Do szkoły przyszłam z marzeniem reżyserowania tekstów Koltèsa. Mam nadzieję, że kiedyś uda mi się to marzenie zrealizować.

Największe marzenia

Moje największe marzenia nie wiążą się w tym momencie z teatrem. Gdybym miała marzyć o teatrze, to mam jedno, proste marzenie: chciałabym czuć się w nim bezpiecznie.

NAJWAŻNIEJSZE INFORMACJE

Imię i nazwisko

Zofia Gustowska

Zawód

reżyserka

Wykształcenie

Wiedza o Teatrze (Akademia Teatralna im. Aleksandra Zelwerowicza w Warszawie), Reżyseria Dramatu (Akademia Sztuk Teatralnych im. Stanisława Wyspiańskiego w Krakowie)

Wybrane projekty

W poszukiwaniu straconego czasu – etiuda online na motywach powieści Marcela Prousta (Stary Teatr w Krakowie), *kasandra* – spektakl zrealizowany w ramach Laboratorium Nowych Epifanii (Fundacja NA MARGINESIE/Teatr Soho)

Nadchodzące projekty

Przebudzenie wiosny Franka Wedekinda, Teatr Ochoty, premiera 8 maja 2021

Osiągnięcia

laureatka Nagrody Stowarzyszenia Autorów ZAiKS za spektakl *Beatrix Cenci* na Forum Młodej Reżyserii w Krakowie oraz konkursu organizowanego przez Instytut Teatralny na najlepszą pracę magisterską z zakresu wiedzy o teatrze, widowisku i performansie